Teme actuale

OCUPAȚI, OCUPANȚI ȘI UN SEMN DE ÎNTREBARE

(În dialog cu domnul Vasile Năstase, deputat în Parlamentul Republicii Moldova)

Reporter: Domnule Vasile Năstase, care vedeți că ar fi calea, sau, mai exact, de ce anume este nevoie pentru soluționarea rapidă a conflictului din Transnistria?

V.N.: De nimic altceva nu este nevoie acum, decît de tehnică militară pentru a putea opune rezistență separatiștilor. De altfel, pentru mine personal, a-i numi separatiști e ca și cum "ai scuipa pe cineva în suflet" - așa cum fac ei pe la noi. Pentru că, nu e vorba, în acest caz de separatism. E vorba de o enclavă comunistă care vrea să refacă imperiul, pornind de la o verigă foarte vulnerabilă. Nicăieri - nici în țările baltice, nici în Karabah, unde e vorba de o confruntare interetnică - nu există o asemenea verigă, cum este aici. Pentru că, în cazul nostru, avem pur și simplu problema unui conflict ideologic, axat pe raportul de forțe dintre pro-imperiali și anti-imperiali. Plecînd în prima zi de foc, am întîlnit în componența poliției naționale și a detașamentelor de voluntari oameni de origini diferite - moldoveni, ucraineni - care luptau împotriva elementelor antidemocratice, imperiale. Tot așa cum de partea cealaltă se află cîțiva moldoveni trădători, care nu țin cont de limbă și de locul unde s-au născut, luptînd împotriva propriului popor. Un argument ar fi mărturiile făcute de mama și rudele colonelului Chițac - unul dintre conducătorii militari din Transnistria.

R.: Dvs. personal, aveți convingerea că intervenția cazacilor în Transnistria este, de fapt, o imixtiune directă a Moscovei?

V.N.: Cred că toate celelalte cuvinte care se folosesc în loc de cazac pot fi cuprinse într-o singură noțiune - aceea de ocupant. Apropo de declarația vicepreședintelui Rusiei, Alexandr Rutkoi, care, fiind președintele unui partid, și-a arogat o mare responsabilitate politică, în primul rînd, afirmînd că acești cazaci au venit să apere demnitatea rușilor și pămînturile acestor. Este o pretenție teritorială a Rusiei în ce privește Moldova și, în acest caz, intră în joc probleme politice de asigurare internațională. Or, Transnistria n-a fost cedată a Rusiei, iar din punct de vedere geografic, nici o țară care ar putea "revendica" acest teritoriu este Ucraina.

R.: Ca deputat ce are acces și la informații - să zicem - cu circuit închis, ați putea da, totuși, o "lecțiune", ați putea preciza ce este zvon și ce nu în privința intervenției României în acest conflict?

V.N.: Într-adevăr, se fac tot felul e speculații, pornindu-se de la grenadele antitanc de producție românească. Se uită faptul că, încă de la încheierea Pactului de la Varșovia, România a exportat armament în Ungaria, Iugoslavia, U.R.S.S. și alte țări, cu specificația "Made in Romania". Pentru că mercenarii cazaci utilizează astfel de grenade, se afirmă că ar fi aduse acum de peste Prut. Dar este alogic. Dacă ar fi aduse ACUM de acolo, în nici un caz nu ar nimeri pe mîna cazacilor. Acestea sînt scoase, probabil, din depozitele de armament ale armatei sovietice. Și dl Iliescu ar putea să spună - dacă ar scoate la ora actuală un tanc de provenientă rusească din dotarea armatei românești, că a fost invadată țara de ruși.

R.: Ce părere aveți despre "tăcerea" factică a României cu privire la evenimentele din Transnistria?

V.N.: Cred că nici Ceaușescu, care a fost destul de temerar în anii '60, cînd s-au declanșat evenimentele din Ceho-Slovacia, n-ar fi acordat vreun ajutor direct, pentru că era de orientare comunistă, bolșevică. Cît despre președintele Ion Iliescu, date fiind relațiile actuale cu Moscova, domnia sa se simte obligat să păstreze față de C.S.I. aceeași atitudine ca și față de U.R.S.S. Părerea mea e că, totuși, nici Iliescu, nici altcineva care s-ar afla acum la conducerea României, nu s-ar implica într-un conflict militar direct. Nu se mai poate repeta fraza lui Antonescu: "Ostași români, vă ordon: treceți Prutul!" Nu este cazul, nu este momentul istoric. Cu totul altceva ar fi, însă, acordarea unei asistențe militare, ținîndu-se cont că Rusia face mult mai mult pentru separatiști... Armata a 14-a a trecut sub jurisdicția Rusiei, iar faptul că depozitele militare au porțile larg deschise pentru acești cazaci mercenari, poate fi interpretat, fără îndoială, ca o intervenție militară a Rusiei în Moldova. Noi sîntem răbdători din fire. Am așteptat și mai așteptăm încă, un "semn", un ajutor concret de dincolo de Prut. Paharul este, însă, plin, iar ultima picătură nu va reîntîrzia să-l reverse. Or, cred că cea mai mare forță care va opune rezistență în acest caz este populația din Basarabia, care așa cum este ea considerată "mioritică", va pune mîna pe ce va găsi în bătătură și va porni lupta fără ordin de sus.

Interviu de Ion NECULA VIȘINEANU

SĂRBĂTOAREA BUNEI VESTIRI ÎN TRANȘEELE POZIȚIEI DE APĂRARE DIN SATUL COCIERI

Marți, 7 aprilie, în Republica Moldova s-a sărbătorit Buna Vestire, pe stil vechi. Un fel de a spune "sărbătorit" fiindcă pe acest pămînt dintre Prut și Nistru n-a mai fost loc de sărbătoare. Și, am putea zice, nici măcar de speranță...

Așa cum prevăzusem, înțelegerea de încetare a focului a fost din nou încălcată de separatiștii din stînga Nistrului. Era ora trei după amiază, oră la care înțelegerea de încetare a focului, semnată la Chișinău, luni, 6 aprilie, de miniștrii de externe ai României, Republicii Moldova, Ucraina și Rusia, intra în vigoare. Noi, cei cîțiva ziariști români și moldoveni, am trecut Nistrul pentru a ne convinge la fața locului dacă este ori nu respectată această înțelegere. Tocmai stăteam de vorbă în cazarma din satul Cocieri cu locotenent-colonelul de poliție Petru Ciolan, întrebîndu-l dacă el speră ca ziua de astăzi să fie într-adevăr zi de Bună Vestire, iar violența sălbatică și moartea să ia sfîrșit pe malul stîng al Nistrului. Tocmai în acel moment, pe poarta cazarmei intră o ambulanță militară cu un civil grav rănit. N-a mai fost nevoie de nici un alt răspuns al ofițerului de poliție, mai ales că, dinspre Dubăsari și Tighina răsunau necontenit arme de foc.

De la cazarma din satul Cocieri ne-am deplasat la una din pozițiile de apărare ale poliției Republicii Moldova. Stăm aici de vorbă cu cîțiva tineri polițiști care "sărbătoresc" Buna Vestire în tranșee. "Sigur, astăzi este Buna Vestire, și avem și noi o dorință: să fim conduși de niște specialiști militari, și nu de politicieni" - ne declară Victor Ciobanu, aflat în tranșee de mai multe săptămîni fără a-și pierde însă curajul și convingerea că tot noi, românii, vom ieși biruitori. Este firesc, sau este ciudat - vă las pe dumneavoastră, cititorii, să hotărîți -, dar aproape toți tinerii aflați cu arma în mînă în tranșeele liniei întîi își spun români. "Noi, românii" - așa i-am auzit exprimîndu-se ori de cîte ori li s-a oferit ocazia să stea de vorbă cu noi, cei de dincolo de Prut. Gheorghe Vasile Duca, auzind că sîntem ziariști din România, iese bucuros din șanțul în care își are poziția de luptă și ne spune cu un zîmbet larg, că și el este român, născut în jud. Hunedoara, crescut în Basarabia. Este hotărît - adaugă - să moară apărînd pămîntul românesc.

Lipsa spațiului tipografic mă obligă să renunț la multe nume de tineri luptători și la dialogurile purtate cu ei. Nu pot însă să nu amintesc de polițiștii din s. Molovata și, mai cu seamă, de maiorul Boris Juric, a cărui omenie ne-a umplut pur și simplu ochii de lacrimi cînd, rămași fără mașină, în ploaia și frigul care se lăsase, ne-au dat haine să ne încălzim, ne-au dat mîncare și o mașină către Chișinău.

Marți seara, la conferința de presă care a avut loc la hotelul "Codru" din Chișinău, președintele Republicii Moldova dl M. Snegur a răspuns la o serie de întrebări ziariștilor sosiți aici din toată lumea. De reținut, mi se pare mie, răspunsul la întrebarea cum vede domnia sa dezarmarea separatiștilor din stînga Nistrului. Dezarmarea separatiștilor nu se va putea face - a spus președintele Snegur - decît cu ajutorul unei forțe armate. Și cum Republica Moldova nu are o armată a sa urmează să se solicite ajutorul armatei Ucrainei pentru că, dacă armata a 14-a i-a înarmat pe separatiști, cu siguranță nu va putea fi ea aceea care să-i dezarmeze. De altfel, s-a dovedit că armata a 14-a este o armată a Transnistriei.

Ne întrebăm: oare aceasta să fie Buna noastră Vestire? Să ne așteptăm într-un viitor cît mai apropiat la o posibilă confruntare între armata Ucrainei și armata a 14-a, staționată pe teritoriul Republicii Moldova? Aceasta este întrebarea pe care ne-am pus-o noi, toți ziariștii, după conferința de presă de marți, 7 aprilie.

Rada STOIAN,
Constanța.

Următorii interlocutori i-am avut în afara satului, în tranșeele săpate în livadă.

- Ehe, de veniați cu o jumătate de oră mai devreme, să vedeți ce călduț a fost aici! Încercase cazacii să se apropie, dar i-am respins.

Din cînd în cînd, cîte o rafală aiurea, la nimereală, pînă a mă obișnui puțin, mă tupilez instinctiv. Ostașii luau masa, fără să acorde vreo atenție tirului.

Andrei CIOBĂNAȘ, de la poliția rutieră din Chișinău, acordă interviul cu multă plăcere:

- Pînă acum au tras din mitraliere, cu rachete anti-grindină și "Alazan" - tot timpul sub gloanțe. Dar, în primul rînd, vreau să mulțumesc bărbaților, femeilor și copiilor din Hîrtopul-Mic, Grătești, care ne-au adus aceste bucate gustoase!

Intervine un bărbat în civil, e Mihai Mîndru care a adus, împreună cu alți săteni, provizii.

- Noi n-o să uităm de voi niciodată!

- Vă mulțumim, promitem că ne vom întoarce acasă cu victorie, asta-i datoria noastră. E pămîntul strămoșilor noștri și ne vom ține pînă la capăt. Vom merge cu tricolorul pînă la Tiraspol!

Cuvintele din urmă parcă le-am mai auzit de la cineva. Dar rostite de acest apărător al Țării, sunau cu totul altfel decît la Chișinău...

Cine să creadă, mă gîndeam, că un ziar opozant n-a provocat expres referințele la adresa puterii, că n-am tras oamenii de limbă?

- Din conducere n-a fost nimeni pe aici, să întrebe: poate vă trebuie ceva - echipament, un săpun, mai știi, cartușe, - nimeni n-a fost pe aici...

Mulțumim încă o dată poporului care ne susține, datorită acestor oameni vom învinge.

Mihai MINDRU:

- Am venit a doua oară aici. Bucatele le-au gătit la grădinița de copii din sat, gospodinele - pe acasă. Nu-ți ajung cuvinte să spui cum stau aici oamenii, în ce mizerie... la întrebați-l, de cîte zile nu s-a spălat?

- Cu starea de urgență nu s-a schimbat nimic, totul e haotic, fără vreo comandă. De mult ne-am fi întors acasă, la familii, pămîntul ar fi fost arat și semănat, separatiștii ar fi fost alungați la Rostov, la cazacii lor, dacă nu vor să trăiască în pace pe pămîntul nostru românesc...

Căpitanul Gheorghe SLUTU:

- Aș vrea să le spun tuturor concetățenilor de bună credință: să nu se lase bătuți, să se ridice cu toții la arme. Iar cei veniți de aiurea - să se ducă să moară pe pămîntul lor, numai nu aici la noi.

Următorul interlocutor n-a vrut să se prezinte. (De ce? - motivele pot fi diferite, revenim la ele.) L-am rugat, între altele, să-mi spună, ce s-a schimbat de cînd a fost decretată starea de urgență? Tînărul polițist tuși să-și dreagă vocea și prinse a-mi turui ceva aidoma unui editorial din "Moldova socialistă". Falsul țîșnea parcă, ne simțeam, ambii, penibil, un camarad de-al lui privea buimăcit - ce se întîmplă ?.. La un moment dat, vocea prinse a slăbi, torentul de slogane fu oprit.

Apoi, ostașul sudui vîrtos, ca pe front. Gafa a fost reparată, ne-am înțeles bine - acesta a fost unicul caz de patetism gratuit, mimat, din zecile de oameni cu care vorbisem.

OAMENI ȘI OAMENI

- Iarăși televiziunea, nu filmați aici!

- De ce, este inrterzis? (La Holercani, un șefuleț fără epoleți, dar care da indicații în stînga și-n dreapta, chiar ne avertiza: vă dau camera de asfalt! Pur și simplu, nu i-a plăcut ceva. Eram, probabil, singurii cărora n-avea ce indicații să mai dea.)

- Nu, dar nu trebuie, nu-mi dați numele și nu filmați.

Cînd a plecat în zona impactului, n-a spus rudelor unde merge, să nu se neliniștească. Dar l-au arătat la Mesager, și acum n-o poate calma pe maică-sa...

În altă partre, la Varnița, unde mai ajungem cu reportajul, cineva a preferat anonimatul dintr-un alt motiv: este periculos să-ți fie cunoscut numele, să fii fotografiat. Ticăloșii de dincolo pot să te găsească mai tîrziu, să-ți pună în pericol familia...

Altcineva, cu motivația lui. Un polițist din detașamentul cu destinație specială

- Lasă că, după zece noiembrie '89, cînd apăram Ministerul de Interne - aveam ordin s-o fac, asta e meseria mea - am fost mai întîi lăudat, dar cînd s-a schimbat puterea, am rămas vinovat de toate.

Dar aici, pe linia întîi, la Coșnița, un ostaș m-a făcut să mai înțeleg ceva, apropo de anonimat:

- N-are nici o importanță cum îmi spune, îs din neamul ăsta.

- Polițist?

- Voluntar, din Hîncești, Sărăteni.

Cei care-s veniți din fosta armată sovietică, oameni de bună credință, specialiști cu practică militară, cu pregătirea necesară, să vină aici. Ne lipsesc cunoscătorii tacticii de luptă, cei din serviciile de recunoaștere, din infanteria motorizată, oameni competenți. Eu nu-s specialist, dar am un lucru foarte simplu - stai două, trei zile sub ploaia de gloanțe și te "perfecționezi" bine.

Sînt așteptați aici ofițerii pensionați sau reduși din armată, care acum nu știu în ce parte s-o ia și îi doare sufletul de năpasta ce-o căzut pe capul nostru. Avem nevoie de un stat major cumsecade, să fim strînși într-un singur pumn.

- Ce s-a schimbat cu starea de necesitate?

- ...Ne simțim mai siguri, simțim că poporul ne susține, ne ajută.

- Poporul..., dar conducerea ?

- In privința conducerii, aș spune că...

Dacă o să stați mai mult timp aici, o să înțelegeți multe lucruri. N-aș zice că-i haos, dar aproape de aceasta. De aceea, neapărat trebuie să fim uniți. Si sîntem uniți - cu curajul și cu ceea ce ne-a lăsat Dumnezeu. Ne lipsește doar un comandament competent.

Gheorghe SLUTU, abia întors de la respingerea unui nou atac:

- Noi sîntem drepți și ar trebui să fim susținuți de guvern și parlament, ca și de oamenii simpli. Dar ei, în loc să se ocupe de problemele arzătoare, nu știu ce fac... Ar trebui să ne dea ajutor material, în primul rînd cu armament, tehnică militară, echipament și hrană.

- Văd oamenii îmbrăcați care și cu ce a putut...

- Da, iar împotriva gloanțelor n-ai să mergi cu pieptul dezgolit. Socot că trebuie să ne păstrăm și să luptăm mai departe, nu să murim înainte de a ne face datoria pînă la capăt.

Despre necesitatea tehnicii militare "serioase", armamentului pe măsura inamicului mi-a vorbit fiecare al doilea intervievat.

LA GURA BÎCULUI, CAZACI ȘI CAZACI

Întorși pe malul drept, ne simțim în siguranță, dar, mai aproape de Tighina, atmosfera se tensionează iarăși. După blocurile de beton armat, fortificațiile poliției, iarăși, drapelul căzăcesc în față.

Grigore JICOL, polițist din Tighina, nevoit să se întoarcă în satul natal și Toader JICOL, din Gura Bîcului:

- Sătenii sînt plecați, femeile și copiii au fost evacuați. Au rămas bărbații, mai ținem de curaj băieților, cînd trebuie, dăm o mînă de ajutor.

Locotenentul Anatol MACOVEI, florești-tean, de trei săptămîni la post:

- Prima țintă a lor e podul peste Bîc, să ne rupă legătura cu Varnița. Trag cu rachete, dar și aici - spre seară, gloanțele "mătură" șoseaua.

- Aveți cu ce respinge un eventual atac forțat ?

- Nu, și cu cartușele stăm rău.

- Grenade ?

- Avem oleacă...

(Continuare în pag. 8)